

نام و نام خانوادگی	عنوان رساله	استاد/اساتید راهنما	استاد/اساتید مشاور
مهدی اختر کاوان	راهکارهای چند معیاری باز بکارگیری سازگار ساختمان های تاریخی ایران با رویکرد انرژی	دکتر مرادی	دکتر صالح- دکتر مفیدی

مدل سازی فرایند ارزیابی و انتخاب پروژه های مرمتی

چکیده

توجه به مسأله‌ی تصمیم‌گیری، ارزیابی صحیح طرح‌ها و انتخاب مناسب‌ترین پروژه‌ها به منظور مرمت، احیاء و استفاده مجدد از بناهای تاریخی و سازگار نمودن آنها با شرایط معاصر، یکی از مسائل مهمی است که امروزه پیش روی تصمیم‌گیران، مدیران، سیاست‌گذاران، معماران و مرمت‌کاران کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه می‌باشد. فرایند ارزیابی و انتخاب پروژه‌های مرمتی، به دلیل دخالت تخصص‌ها و گروه‌های مختلف تصمیم‌گیر و همچنین، وجود روابط متقابل میان ساختمان، فناوری و محیط پیرامونی‌شان (اجتماع، بستر، محیط‌زیست و ...) فرایندی است پیچیده و نیاز به بررسی نظریات متفاوت و گاه متضاد صاحب‌نظران، در نظر گرفتن عوامل متعدد و پیچیده کمی و کیفی، و بررسی روابط متقابل میان آنها دارد.

پژوهش حاضر با هدف شناسایی و استخراج عوامل و متغیرهای کمی و کیفی مؤثر در ارزیابی و انتخاب پروژه‌های مرمتی، مدل‌یابی روابط رگرسیون، ارزش‌گذاری و تعیین وزن عوامل و متغیرهای مؤثر و همچنین، مدل‌سازی فرایند ارزیابی و انتخاب پروژه‌های مرمتی انجام پذیرفت. بر این اساس، با توجه به اهداف تحقیق و فرضیه‌ی آن، مطالعات نظری اولیه انجام شد و در گام اول پژوهش، فرایند تصمیم‌گیری، ارزیابی و انتخاب پروژه‌های مرمتی بررسی گردید. تحقیقات سایر محققین در ارتباط با موضوع تحقیق، همچنین منشورها، قطع‌نامه‌ها و مصوبات مرمتی مطالعه شد و انواع روش‌های مدل‌یابی تحلیل گردیدند. روش تحقیق استفاده شده در پژوهش حاضر، بر اصول روش تحقیق همستگی استوار است. به عبارت دیگر، روش انجام تحقیق به کار گرفته شده در این پژوهش شامل روش تحقیق پیمایشی (زمینه‌یابی) و بر اساس روش ترکیبی (کمی و کیفی) بوده است. در این روش، پس از انتخاب جامعه آماری و تعیین حجم نمونه مورد مطالعه، جمع‌آوری داده‌ها به شیوه‌ی مصاحبه و پرسشنامه‌ای انجام پذیرفت. پس از تجزیه و تحلیل داده‌ها، با استفاده از روش تحلیل عاملی (نرم‌افزار Spss v.17)، متغیرها و عامل‌های مؤثر در تحقیق استخراج شد و مدل‌یابی روابط رگرسیون میان عوامل و متغیرهای یافته شده به کمک روش تحلیل مسیر (نرم‌افزار Aoms v.18) انجام پذیرفت. این مدل، متغیرهای مستقل و وابسته تحقیق را شناسایی نمود و میزان تأثیرگذاری هر یک از عوامل و متغیرها را بر یکدیگر مشخص ساخت. جهت ارزش‌گذاری و تعیین وزن هر یک از عوامل و متغیرها نیز از روش تحلیل سلسله مراتبی (نرم‌افزار Expert Choice v.11) استفاده شد و به کمک این روش، مدل سلسله مراتبی ارزیابی پروژه‌های مرمتی به دست آمد و نتایج تدوین گردید.

نتایج حاصل از این تحقیق سه مدل مهم نظیر مدل افزایش بهره‌وری؛ مدل افزایش پایداری؛ و مدل ارزیابی و انتخاب پروژه‌های مرمتی را شامل می‌شود. در این پژوهش، عواملی مانند اصول عمومی حفاظت به عنوان متغیر مستقل و مدیریت بهره‌برداری به عنوان متغیر وابسته از مدل اول و همین‌طور، منابع و فناوری به عنوان متغیر مستقل و پایداری اجتماعی و فرهنگی به عنوان متغیر وابسته از مدل دوم شناسایی شدند و سایر عوامل نیز به عنوان متغیرهای وابسته میانجی به دست آمدند. از مدل اول تحقیق، هشت و از مدل دوم، چهار عامل مهم به همراه متغیرهای تشکیل‌دهنده‌ی آنها شناسایی شد و وزن آنها به کمک روش تحلیل سلسله مراتبی به دست آمد. ساختار سلسله مراتبی ارزیابی و انتخاب پروژه‌های مرمتی نیز از مدل سوم پژوهش استنتاج گردید. در پژوهش حاضر، جهت تست مدل‌های به دست آمده و اطمینان از قابلیت اعتماد به آنها از انواع آزمون‌های برازندگی نظیر شاخص برازش χ^2 دو، نسبت χ^2 دو به درجه آزادی، شاخص خوبی برازندگی و ضریب نرخ ناسازگاری استفاده شد. بررسی‌ها نشان داد که مدل‌ها از ضریب اطمینان بالایی برخوردارند و دارای درجه‌ی بالایی از قابلیت انطباق با شرایط موجود در جامعه می‌باشند. در ادامه تحقیق، فرضیه‌های تبیین شده پژوهش نیز بر اساس فرضیه صفر ارزیابی شد و درستی آنها اثبات گردید. لذا، پیشنهاد می‌شود عوامل و متغیرهای شناسایی شده، به ترتیب اوزان و اولویت‌های تعیین شده در این پژوهش، در سیاست‌گذاری، ارزیابی، تحلیل و انتخاب پروژه‌های مرمتی (تاریخی) مورد استفاده قرار گیرند.

کلمات کلیدی: تحلیل تصمیم، تصمیم‌گیری، مدل‌سازی، ارزیابی، انتخاب، پروژه‌های مرمتی.